

МАРКО ЗАЦЬКОВАНИЙ

**СКАРБНИЦЯ
МОЄЇ ДУШІ**

(Поезії 1977-1980 рр.)

Марко Зацькований

СКАРБНИЦЯ МОЄЇ ДУШІ

(Поезії 1977-1980 рр.)

Донецьк – 2009

ББК 84.4 (УКР)–5
З-12

Видання здійснено коштом
Людмили Огневої

Упорядник, автор вступного слова
та редактор **Людмила Огнева**

Оригінал-макет та
комп'ютерна верстка
Людмила Огнева

Марко Зацькований. Скарбниця моєї душі: Поезії. –
Донецьк, 2009. – 36 с.

Книжка Трохима Шинкарука (Марка Зацькованого) – віршована сповідь політв'язня, який відбув понад 30 років у радянських тюрмах та концтаборах.

Розстріляний 1981 року.

Всі вірші написані в останні роки його перебування в Центральній Владимирській закритій в'язниці та в таборах на Донеччині.

Читаючи поезію Трохима Шинкарука, схилимо голови перед його світлою пам'яттю і жертвовною боротьбою за волю України...

© Марко Зацькований
(Трохим Шинкарук), 2009
© Людмила Огнева –
упорядкування, 2009

*О, Боже вічної стихії, пошли мені дар
крилатого слова, щоб міг я ним
поразити
все зло на землі!*

Я не поет і ніколи не ставив собі за мету віддати життя лише поезії. Інша стихія підхопила мене і понесла в простори людського існування. Проте я шаную віршоване слово і віддаю йому належне. У хвилинку смутку чи пафосу, – а за ґратами, де я перебуваю вже понад тридцять років, це трапляється, – перо стає моєю зброєю, залишаючи в собі неповторні рядки, якими я відображаю світ і життя в своїй уяві. Кому це не сподобається, нехай скривить уста у глузливій посмішці – це не викличе гніву моєї душі, а той, хто знайде в моїх скромних рядках здорове зерно доброго посіву, нехай несе його в майбутні покоління для затвердження здорової моралі на оплаканій землі моєї святої Батьківщини.

Трохим Шинкарук

Дорогий мій друже!
Надійшов захід мого сонця.
Жаль!.. Але по-іншому я не можу...
Не картай.

23.12.1980р., Трохим

P.S. Зроби так, щоб ці вірші не пропали зі мною.

Трохим

СКАРБНИЦЯ МОЄЇ ДУШІ

Сновидение

В буйнии шумной весны,
Под гладью небесной глазури,
Роятся невольника сны
У воя стремительной бури.

То яркой зарницей они
Мелькнут из-за дымки тумана,
То, словно стихии огни,
Вольются в поток урагана.

А в них бесконечность зарит,
И явью становятся грозы,
Надежда улыбку дарит,
Пленяют дыханием розы.

Но кратко мгновение сна:
Его прерывает невежда,
И вновь исчезает она –
Весны величавой надежна.

г.Владимир, 27.2.1977

Осінь-1

Ще у тумані спочиває світ,
Ще снять луги і мріє ліс в сповиті,
Та скоро ти, лиш з пелени пощезне слід,
Побачиш зміну в сонячній блакиті
І силу золотоавої над барвами дерев,
І те, як під загрозово-суворий рев
Ключи лелек знялись в осінній переліт,
Як порина в обійми золотоавої цей світ!

м.Володимир, 27.09.1977

Супутниця

О мріє крилата, супутнице сива,
Народжена сумом запалих могил,
Над долею котрих тополя журлива
Риданнями тьманить віки небосхил,

Там степ і Славутич німіють від болю,
Як-но пригадають забуту їх долю,
Там збилося безліч неситих смертей
І томлять пожадливі більма в чеканні,
Коли над проваллям в нестерпнім стражданні
Прикутий до скелі скона Прометей!

Там скрегіт меча об широкі кольчуги
Незламної волі потверджував гарт,
Там чесною платою був за наруги
У посвисті шаблі сталеві жарт.
Куди б не вела ти, богине закутих:
На цвінтар владарності предків забутих
Чи в хащі незнані майбутніх століть –
Там точить хробак з поколінь в покоління
Посіву пророслого в землю коріння
На славу підлоти сумних лихоліть!

Не раз ти водила мене із в'язниці
В простори, де в'ються невтомні орли,
Де спалі відлуння з вершин громовиці,
Немов стоголосі литаври гули.
Де тиші могильної хижі кайдани
Троюдять вдові незагоєні рани,
Сирітства знеможених збільшують слід,
Де з правіку темрява келій глибоких
Гасила надії сердець одиноких
На променя світлого жданий прихід!

Водила й на берег під верби похилі
З коханою журної пісні співають,
Де в дзеркалі вод, наче там, в небосхилі,
Зірки зачудовано так миготять!...
Де юнь невблаганна в надранкову пору
Долає в коханні твердинь непокору,
Де кров по артеріях вихрем буя,
До серця удари під трель солов'їну
Торують майбутнього довгу стежину
В шурчанні чарівних казок ручея!

Веди ж мене, мріє, призначена Богом
В супутниці вірні моєї судьби,
За хмари, навислі над рідним порогом,
На материн поклик у смерч боротьби!
Дерев урагану шаліє в негоду,
Де шал вулканічний осушує воду,
Де стогнуть в змаганнях бурхливі моря –
Там криється велич жаданої втіхи:
Там прадіда меч був підпорою віхи,
Там сяє з висот Прометея зоря!

м.Володимир, 17.11.1977

Перед грозою

Земле, здригайся, гори, здимайтесь:
Хмари навислі небо чорнять,
Квіти рожеві, з сонцем прощайтесь:
Час пелюстки до сну позгортать.
Ніч надходить, сяйво тьмяніє,
Привидом суне з долу туман,
Світ колисковий старцем блідніє,
Здалеку чути: мчить ураган.
Бійся, людино: захід в заграві –
Зірний провісник змін майбуття:
З правіку крилась в тій золотаві
Люта загроза далей життя.

м.Володимир, 19.11.1977

Туга в пташинім світі

Не пісня в сумному квилінні –
Це серця пташиного плач
Поглинув діброви осінні,
Як вічної туги сурмач.
Не часті його переливи,
В них вогнику щастя нема,
Як пісня руйнівної зливи,
Де голосу міра німа.

Не шепчуть пожовклі листочки
Чарівного задуму їм,
Немов бідарю без сорочки,
Де туга панує над всім.

– Що ж криється в тиші гнитючій–
Якої мети таїна?

Чи то не в потворі дрімучій
Закладена в серці вона?

– У схованій в землю потворі–
В могильниці сяєва зір,
Що душить життя у просторі
Прихований радості звір.

Гучніше шалійте в наброді,
Пісень чарівних руйначі,
Бо ще не зросли у природі
Вимогливих дум слухачі.

Ще сплять заворожено гори,
Славутич припишк – ні гу-гу,
Ще лицарський дух непокори
Терпить колискову нудьгу.

То й пісня в сумному квилінні–
Це серця пташиного плач,
Краплина іржі на сумлінні–
Це туги одвічний сурмач.

м.Володимир, 24.11.1977

Осінь-2

Зловіснії хмари вже світ зачорнили,
Повіяло вже і холодним дощем,
Зажурені квіти навек пробудили
На серці обкраденім болісний щем.

Йому не судилося зрілості солод
Донесхочу пити з бурхливих джерел:
Осіньної мряки безжалісний холод
Звивався над ним, мов над зайцем – орел.

Гнітюча пора нескінченного смутку,
Неначе залізом, скувала цвітінь,
І, мов на допалену кимсь самокрутку,
На мріяну радість насунула тінь.
Зловісні хмари вже схід зачорнили,
Повіяло вже і холодним дощем,
Зажурені квіти навек пробудили
На серці обкраденім болісний щем.

м.Володимир, 4.12.1977

Стихія

Вирує Дніпр, вдаряють хвилі
Об кручі звислих берегів,
Акить тьмяніє в небосхилі
І чути стогін північних снігів.
То б'є лавина вулканічна,
Луна стихії лютий рев,
То ж суне темрява північна
На широчинь засмучкних дерев.
Згасають зорі над землею
Пісень, народжених в огні,
Троюдять рани Прометею
За святість віри в ті яскраві дні,
Коли жоржин червоні квіти
Закриють сонце пирію,
Коли крукам в блакить злетіти
Не стане місця у моім краю!
Коли на згарищах коріння
Занеслих в поле бур'янів
Осляє сонячне проміння
Жита віками мріяних ланів!
Коли під прадідів могили,
Що стали здобиччю вітрів,
Під громом правди чорні сили
Складуть полотна власних прапорів!

м.Володимир, 7.3. 1978

Симптом життя

Ще серце б'ється у грудях,
У венах ще пульсує кров,
Ще орлий спалах не погас в очах,
Ще полум'ям буя і синова любов
До матері, що в Бога просить долі.
Довкола ще гудуть дроти –
Колючі, наче присмерк волі.
По тому, хто посмів крізь них пройти,
В степах сумують жалібно тополи
І мріє сиротинкою берізка в полі...
Ще шал не спав дистрофії й сухот,
Не стихло ще і гавкання собак,
Ще у долоні плеще ідіот,
Історію ще виклада блідий кістяк
З гранчастим отвором на лобі...
Ще я сприймаю хаос цей життя –
Порушення гармонії у світі,
З надією вдивляюсь в майбуття,
Що іскрою ще жеврить в колориті
Зірок, замріяних в блакиті.
Ще чую голоси сумних пісень,
Тяжке зітхання, наче з-під землі...
Прийдешнього ще бачу світлий день,
Куди летять невтомні журавлі
Ключами довгими з країв далеких...
Ще не засну я мертвим сном:
Вогнем образа палить душу,
Ще сонце зустрічаю за вікном,
Ще я живий, живу і жити мушу,
Щоби бур'ян полоти на землі...

Мордовія, 25.7.1979

Слова

Слова – це плід казкової жоржини,
Коди доглянеш – виросте краса,
Це усмішка заснулої дитини,
Це в барвах сяйва ранішня роса.

Слова – це чар прозорої блакиті,
Яскраве сяйво грайливих зірок,
Коли слова, у поцілунок злиті,
До дна вичерпують п'янливий сок.

Слова – це зерна грізної стихії,
Страшні іскринки вікових пожеж,
Коли від зла сп'янілі лиходії
Сваволі дикій не означають меж.

Слова – це грому найлютіша злоба,
Охриплий голос стомлених гармат,
Незламних месників палка жадоба
На сполох світу вдарити з-за ґрат.

Слова – жахливий вибух динаміту,
Що змінює озорену блакить,
Гроза сп'янілого від оргій світу
І голос сурем у нестерпну мить.

Слова – вулкан, що збуджує народи
Із сплячки вікової в судний час,
Коли кличем невтомні верховоди
Запалють душі знехтуваних мас.

Слова – це грозна блискавиця гніву,
Що струмом здатна спопелити світ,
Аби-но лучник випустив тятиву
Й стріла її зірвалася в політ.

м.Донецьк, 23.02.1980

Стежина

Стежино довгих літ,
Чи далі так у світ
Тайгою і межгір'ями мене ти поведеш,
Минувши сяйво зір,
В мерзлотах синіх гір,
Немов проклятого зложюгу, спати покладеш?
Чи поведеш у бій,
Де в боротьбі святій
Вогню лавина, грім і скрегіт на шпилі змагань
У серці знімуть біль,
Що, наче рану – сіль,
Троюдить душу сном давно посивілих чекань?
На цвинтар хоч веди,
Аби лиш не туди,
Де раб вигукує хвалебні рабського життя,
Де мрії і мета –
Набити живота,
Це призерк світу вихорем несеться в майбуття.
Веди-но до Дніпра:
Напитися пора
Прозорої води з його оспіваних глибин,
Щоб сила й в самоті
Була на висоті,
Коли покличе мати йти на вирішальний чин.
М.Горлівка, 10.3.1980

Кудлатий Лев мав підлабузи вдачу

Кудлатий Лев мав підлабузи вдачу
І скрізь, як тільки-но когось побачив,
Мов цуценятко, хвостиком крутив.
Та гордий рід його ж і не злюбив,
Хоч ніби діяв він на славу роду,
Та цим ганьбив левиную природу...

м.Володимир, 1977

Відповідь хижаку

О ні! Нехай не в'ється наді мною
І не лякає хижістю людей:
Людина скрізь залишиться собою,
І серця їй не вирвати з грудей.
Хіба лиш підлий раб, злякавшись смерті,
Чоло схилити може перед ним:
Казки, на милість хижака оперті,
Були людині голосом чужим.
Дарма чигає й марно томить крила:
На здобич ласий – смерть собі знайде,
З віків природа хижих не щадила,
Людина ж в світ людиною піде.

м.Володимир, 12.12.1977

Служив собака все життя

Служив собака все життя
Сумлінно — з шкіри пнувся, неборака,
Та сліду не лишив у майбуття,
Бо жив і згинув — як собака.

м.Володимир, 1977

Коли...

Коли в твій край пробуджені потоки
Несуть розсаду лютих ворогів,
Коли Славутич грізний і його притоки
Од сліз, пролитих за ніч, пнуться з берегів;
Коли в багні незмірної безодні
Конає краю рідного краса,
Коли над барвами розквітлого сьогодні
Піднята ворогом нагострена коса;
Коли риданню вдів в похмурі ранки
Вторить вогнем спустошена земля,

Коли плачем стріча затьмарені світанки
В чаду костлявою забуте немовля;
Коли збудився кликаний віками
Буремності оплаканий сурмач,
Коли в степах обкрадені вітрами
Могли прадідів доконує руйнач;
Коли шаліє люто громовиця
І хвилі трощать кам'яне чоло,
Коли на штурмах смерті багрянніє криця
І гадь надрощує обрубане жало;
Коли тебе благає рідна мати
Вогнем запечених од крові уст:
"Вставай" – Ти не спромігся байдужість здолати,
Ти не людина – підлої породи хлюст!
м.Володимир, 15.12. 1977

І знов...

І знов упир ошкірив зуби,
І знов шаліє дика лють,
І знов наступних жертов згуби
Живих в могили покладуть!
І знов упир людської крові
Насмокчється з набухлих жил,
І знов оплаканих в любові
Батьки шукатимуть могил!
І знов коханої чекання
Продовжить проблески надій,
І знов посивіле страждання
В піснях нестиме буревій.
І знов знедолена дитина
Хова сирітства таїну,
І знов закохана дівчина
В задумі чеше сивину.
І знов лунає грізний голос,
Неначе хижій шал крука,

І знов в тюрмі сивіє волос,
І стогнуть скреготи замка...

м.Володимир, 19.12. 1977

Под сенью звездных грез

Под сенью звездных грез
Вблизи от гнучих лоз
Алееют не цветы –
Величье красоты.
Хоть мрачен стал зенит,
Его он не пленит.

г.Владимир, 1977

Орёл

Рожден орёл в лесу дремучем,
Не солнца лучь – густые тучи
Ему разили властный взор.
Душой он рвался к голубизне –
К лелеяной в груди отчизне:
Ползти орлу – не жизнь : позор!
Во тьме ночной под вой бурана,
В объятьях грозного тирана
Седых от усталости и мрака дней
Ему начертан путь судьбою –
Пройти воинственной тропой
Навстреч мерцающих огней!
И в шумном вихре водопада
Звездой мелькнувшая отрада
Пленила юные мечты.
Летели камни из крутизны,
Гонимые слезой отчизны
Из гор скалистых высоты!
Но грозный рев шальной стихии,
Ее свирепость в дни лихие
Ему не создали преград:

Черпал он в громе вдохновенье –
Вступить в неравное сраженье
С врагом, не жаждая наград!
Не жаждет он и многолетия,
Ему не свойственно в подклетьи
Простор над кручей безызвесной –
Иль смерть в равнине поднебесной –
Ведь он на то рожден орлом!

г.Владимир, 26.9.1977

Нескінчена дума

Далеко, далеко від рідного дому
В нестоптаних хашах тайги
Запалу могилу під свист бурелому
Навік пригорнули сніги.
Лежить в тій могилі нескінчена дума,
Жоржини окрилених мрій,
І серце орлине в грудях вольнодума,
Що вирвав з життя буревій.
Коли чорні хмари над краєм нависли
І вихри зняли лютий шал,
Орла молодого в кайдани затисли
Й на смерть повели за Урал.

А батько та мати, і дівчина люба
Сумують щодня край села,
Де шепіт у полі самітнього дуба
Нагадує думу орла.

м.Володимир, 19.1. 1978

Кістяк

Лежить під сопкою кістяк
Із круглим отвором на лобі
Від вітру і дощу – побляк,
Немов лежить століттями в жалобі

Лежить він мовчки, як німий, –
Цей свідок жаху літ минулих,
Ошкірив зуби, мов живий,
Немов над тими, що його забули...
Забули спопелити слід
Дикунств модерної еліти...
Кістяк, хоча й від часу зблід,
Силкується до нас заговорити.
Мовчить, зітхаючи, сосна,
Мов жах її також проймав.
Чи ж тут в краю вона одна,
Під котрою блідий кістяк дрімає?
Чом антрополого–знавці
Не візьмуть рискалі, лопати
Та не прийдуть в ліси оці,
Щоб тут свою науку звеличати?
Лежить незрушено кістяк
Із круглим отвором на лобі,
Затиснув пальці він в кулак –
І так блідніє, мов у злобі...

Мордовія, 26.8.1979

Волк

Я старый волк. Юнцом я влип за смелость в клетку
Всю жизнь заставили меня на лес смотреть сквозь сетку,
Стремясь и пряником, и плетью приручить.
Года со мной велась разумная беседа –
Молчать, плясать и лаять грозно на соседа
Мои учителя меня хотели научить.
Но к псам придворным чувствую одно презренье.
Я волк. Волкам присуще волчье умиление –
С разорванной добычи пар и липка кровь,
И дебрь – необжиты собаками равнины,
Иль там в горах туманом скрыты полонины,

Куда влечет меня неслыхана любовь!
Я волк. Не смею изменить своей природе:
Всегда я предпочтенье отдавал свободе
И вам, мучители, сказал: – Идите прочь!
Довольно уж пугать жестокостью закона.
Коль смерть мне суждена, прижмусь к земле без стопа
Иль невидимкой счезну я в глухую ночь!
А если жить мне так придется до могилы
Иль чуткий сторож сунет мне в бочину вилы
И я погибну, не оставив и следа,
А также счезнет мною обжита трущоба,
То недруги и братья скажут, став у гроба:
«Он волком был и им остался навсегда!»

г.Донецк, 21.2.1980

Страданье

Не ради глупых развлечений,
Не ради праздных чувств души,
А ради томных умилений
Открыл объятья я в глуши
Тебе, любимое созданье –
Моя ты радость и страданье!

И ради сказочных буяний
Неугосимого огня,
Что озарил нам путь исканий
К созданью счастливого дня,
Где звезд лучистое сиянье
Пленить тебя, мое страданье!

Где пыл томительных мечтаний
Открыл к решению ключи,
Минуты долгих ожиданий,
Как свет услужливой свечи,
Нашли в томленьи угасанье, –
Поверь ты мне, мое страданье!

И ради пламенных дыханий
Тебе неведомой любви,
Любви небесных пониманий,
Что дышит жизнью в нас в крови,
Где сердцу чуждо прозябанье, –
Прильни ко мне, мое страданье!

Не ради глупых развлечений,
Не ради праздных чувств души,
А ради томных умилений
Открыл объятья я в глуши
Тебе, любимое созданье –
Моя ты радость и страданье!

г.Горловка, 26.5.1980

СПОГАДИ

Берези

Берези, берези, стрункі й кучеряві,
Ви в спогадах – наче дівочий вінок:
Коли ви зелені, коли й золотаві,
Красою ви – вірні русалки з казок
Чи я на край світу, де хуги й морози,
Чи вдома плекаю троянди й красу,
Я вас, кучеряві, крізь вихри і грози
Зігрітими в серці в простори несучу.
Ви краю мого нескінчені думи
І мрії безсонні співучих пташин,
Обірвана пісня в пісках Каракумів
Чи в сопках засніжених вічно вершин.
Берези, берези, стрункі й кучеряві,
Ви в сьайві – наче перлини роси,
Коли ви зелені, коли й зеленав?,
Мого Полісся ви – велич краси.

м.Володимир, 23.11.1977

Троянди

Цвіли троянди, росами омиті, –
Моїх садів оспівана краса, –
Пишались в сьайва теплому привіті,
Як виграє перлинами роса.
Троянди цвіт, троянди цвіт –
Це мрій окрилених політ,
Це папорозь юначих скронь
І серця кликаний вогонь.
Проходив час – і тьмарилось в блакиті,
Суворість хмура кутала сади,
Очей захланних погляди неситі
Тавром лишали втопані сліди.
Троянди цвіт, троянди цвіт –

Це мрій окрилених політ,
Це дум нескінчені шляхи
І ганьба впалої віхи.
Шаленна міць занесеної бурі
З казкових барв зірвала пелюстки –
Стовбичать тінню видова похмурі,
Неначе сумом згорблені віки.
Троянди цвіт, троянди цвіт –
Це мрій окрилених політ,
Це плід недоспаних ночей
І втома вицвілих очей.

м.Володимир, 17.12. 1977

Сади

Сади, сади – рожеві квіти,
Дитинства спогади сумні,
Пташини радісні привіти –
Це довгий сон на чужині.
Дівочих уст жаданий солод
І мрій крилатих височінь –
Душі окраденої голод
І давніх літ поблякла тінь.
Ідуть роки, сивіють скроні,
Надії племінь погаса,
Лежить в багні, як на долоні,
Садів оплакана краса.
Замовк ручай, заснули гори,
Казок не шепче верболіз,
В чаду потьмяніли простори,
Очам забракло щирих сліз.
Лиш лютий подих урагану
Не гасне на багрянім тлі,
І клекіт грізного вулкану
Ось-ось прорветься з-під землі...

м.Володимир, 2.1. 1978

Берегом

Берегом навстріч Дніпрові
Дівчина йде по дуброві,
Чорноброва, така,
Як тополя, струнка,
З білим личеньком.

Гордо ступає, мов сарна,
Наче русалонька гарна:
І голівонька в вінку,
І намисто в разку –
Чим не красуня?

Стала і глянула в воду,
Хвилі обожнюють вроду –
Українська краса,
Як в промінні роса,
Барвами сяє.

Очі її сумовиті –
Ясні, як зорі в блакиті,
Мов когось з далини
Виглядають вони
Кожного ранку.

Доля дівчини – щербата:
Миллого й рідного брата
В диких хащах тайги
Пригорнули сніги
Десь на чужині...

м.Володимир, 5.1. 1978

Село

Моє село, що писанка, стояло
В садах, омитих ласкою роси,
Віки прихожим очі чарувало
Перлинами казкової краси.
Засноване пошерхлими руками
Забутих предків в сіру давнину,

Воно разом з буремними віками
Прийдешньому творило далину.
Проходив час – шаліли буревії,
Та затишок цей ревно берегли
Од крил могутніх лютої стихії
Ліси, що, наче стежі, залягли.
Ліси – прославлена гординя краю,
Де квіткою росло моє село,
Де в пахощах барвистого розмаю
Кінця пісням пташиним не було.
Де володар беріг одвічну тишу,
Беріг рослини кожної стебло,
Де мозолі й чуприну найсвятішу
Шанобою вкривало все село.
Та ринула здичілою ордою
Навала чорних лютих хижаків –
Не встояло в неравному двобою
Село – цей витвір згорблених віків.
Кістки і згарища – це свідки долі
Мого колись квітучого села,
Прокеляття замордованих в неволі
І вихори незбореного зла!..

м.Володимир, 13.1. 1978

Річка

Велика річко, течія твоя–
Це мрій моїх палкі буяння.
В твоїх прозорих хвилях бачу я
І радість–смуток, волю і страждання,
Похилих верб плакучі віти
І дівчини обличчя сумовите.
В них сумом відзеркалено блакить,
Відбито, мов на полі брані,
Вогненний подих пройдених століть
І крові, крові райдузи багрянні

Незламних лицарів країни,
Де пам'яттю для них стоять руїни.
В їх стогоні – ридання із-за ґрат,
Відлуння спале громовиці,
Тяжке зітхання мріючих Карпат,
І грізний скрегіт втомленої криці
Під сяйвом Божого світила,
Де спогад – це зруйновані могили.
В них пасмом темені відбилась тінь –
Сліди здичалого віндала –
Оплаканих тополею святинь,
Над долею яких тоді ридала
І Матір Божа середь раю,
Коли вандали вдерлися до краю.
Вони несуть кристал вдовиних сліз,
Несуть як спомин в сині далі,
Як смуток дум замріяних беріз,
Як чорний слід невтомної печалі –
Відбиток, як тавро на долі,
Лихих вандалів, їхньої сваволі.
В них тугою смерекові ліси –
Оця гординя мого краю, –
Колишуться, як в дзеркалі краси,
Сади, заснулі в пишному розмаї,
Неначе після ганьби й глуму, –
Пригнічено снують глибоку думу.
Велика річко, течія твоя –
Дороговказ нащадку в далі:
У синіх хвилях те побачив я,
Що золотом не вписане в скрижалі,
Що лицарі несуть як незабутнє
Дорогами тернистими в майбутнє.

Мордовія, 2.6.1979

ПРИСВЯТИ

Спогад

*Троянді, що ранила моє серце
коханням, присвячую цей спогад*

Де жайвір із правіку в'ється в блакиті
І морем стелилися буйні жита,
Де матері сльози, ночами проліті,
Зросили багряню на довгі літа,
Там ранила серце троянда строката,
Там мрія лишилась навіки розп'ята...

Ставок, луги, крутий ручай,
Хатина біла, розквітлий гай,
І мила юнка, наче лань,—
Троянда мрійних сподівань!

Там вперше легені вдихнули живиці,
Там “мамо” промовили вперше уста,
Там полум'ям вперше спалахли зіниці,
Там грянув і перший удар громовиці,
Там вперше дісталася й ноша хреста!

Заграва, чад, в жалобі край,
Навала сіра здичілих зграй,

І згарищ чорні кістяки —
То ж юності сумні роки!..

Там вперше займалось ранкове світання—
Розхлдилась темрява скупчених хмар,
Там душу поранило тяжке зітхання,
Там крицею груди скувало прощання,
Там очі зустріли зловісних примар!..

Тайга, сніги, далекий шлях,
В очах навіки відбився жах,
Припала поморозь до скронь,
А в серці — юності вогонь!

Де жайвір із правіку в'ється в блакиті
І морем стелилися буйні жита,
Де матері сльози, ночами проліті,

Зросили багряну на довгі літа,
Там ранила серце троянда строката,
Там мрія лишилась навіки розп'ята...

м.Володимир, 7.3. 1978

Троянда

Аллі Горській

Трояндо, втілення краси мого краю,
Його дихання у буремні дні злигод,
П'янливий чар в квітучому розмаї,
Вершина щастя й мрійних насолод.

Трояндо, плід землі оплаканого степу,
Обагреного кров'ю витязів доби,
Якої меч, заржавлений у склепу,
Навали зайд розкроював лоби.

Трояндо, скошена злочинною рукою
Сполигача заброд у вихорі змагань,
Де хвилі мрій Славутича в двобою
Вдаряли в скелю стогону й ридань!

Трояндо, вир скорбот кипить, мов на негоду:
Святиню поглинає зла лихого тінь,
Тополя втратила одвічну вроду,
Що пестив вітер дужих поколінь!

Трояндо, сум чорнить казковий чар блакиті,
Од гірких сліз моря виходять з берегів,
І беркути знялися, мов несамовиті:
Не знайде ганьба виправдених слів!

Лиш в оргіях завітчені каштани
В байдужих посмішках потворили уста,
Коли тобі спиняли серце рани,
Коли й вели на наглу смерть Христа!

м.Володимир, 23.10.1977

Побажання

Хай сонце і зорі
На ріднім просторі
Тобі, незабудко, освітлюють шлях,
Хай радість кохання,
Як квітки буяння,
Не гасне в твоїх променистих очах!

м.Володимир, 19.11.1977

Красуня

До спогаду Анастасії Т.:

“Хай буде проклятий той, хто в’яжеться з ворогом хоча б у подружній любові: слабкого духом така злука полонить гірше татарського аркана, сильного зламає, наче буря самітнього дуба в полі”

Юліян Опільський

Красуне смугла, грецької породи,
Невдалий плоде кинутих рослин,
Прищеплений стихією злигоди
На тлі здавна окрадених руїн
Моєї, кров'ю зливої, святині,
То ж їм зігрітою не в самотині—
В сім'ї зросла на хлібі й на воді,
В живій сім'ї привітного народу,
Отам, в степах, оплаканих тоді,
Коли вітри північної стихії
Чорнили небо протягом століть,
Коли в степах шаліли суховії
І тьмарилась пожарами блакить,
Коли гриміли криці передзвони,
Коли в екстазі смертному нерони
Поживою бродячих псів були,
Коли над прахом ворога крізь хмари,
Як вольності крилатої примари,
У височинь здіймалися орли.

Коли в Славутича прозорі хвилі
Лились потоки материних сліз,
Коли владар, підтоптаний на силі,
Не сухаря – з дерев коріння гриз...
Отож тоді моя привітна мати –
Щоб людяність і далі прославляти –
Пригріла щиро на своєму тлі
Стихією занесену стеблину
І, мов душі улюблену жоржину,
Поїла соком власної землі.

Плекала щиро ласкою матусі –
Промінням сонця, як своє дитя,
На чатах мліла, щоб, бува, безвусі
Не тьмарили їй променів життя.
Ішли літа – мінялись покоління,
Немов зубами, пройняте коріння
Вгризалось в тіло під під колючий глід –
Зросла... крукам розкосим на потіху,
Мов Богом послана для глуму й сміху,
Красуня смугла – цей невдалий плід!

Зросла, зросла!.. А краще б не родилась,
Не множила б їм бур'яну в житах,
Чи путом на осиці задушилась,
Упир не мав би здобичі в степах!
На смітниках кохання б не шукала,
Потворою безчеса б не блукала
На тлі моїх озорених святинь,
Не гасло б над могилами сузір'я,
На блиск перлин і святості довір'я,
Не впала б зради проклятої тінь!

Шумлять бори, шаліє хуртовина,
Осика жде дарунка від проклять,
Старенька мати молиться на сина,
Коли встає, коли й лягає спать!
Аж дрож невтомний, мов лавина струму, –
За святість, кинута на здобич глуму, –

Красуні душу холодом скував,
Сумління голос, наче бас владики,
Її щоранку кличе до осики,
Куди їй присуд шлях давно проклав!

м.Володимир, 28.11.1977

Вогонь

Присвячую моєму небожєві Івану Ш.

Тобі присвячую, юначе,
Вогонь, що криється в словах,
Вогонь, що пїтьмі довго і терпяче,
Уявою мандруючи в степах,
Шукав я на стежках Енея
В промінні зірки Прометея.
Вогонь, що під час буревію
Підняв героїв до змагань,
Які колись розлючену стихію
Спиняли там не силою благань,
А крицею твердого гарту,
Де хвиля йшла грізного жарту;
Де прадід збудував святиню –
Колиску волі над Дніпром,
Що виросла у кам'яну твердиню,
Межу якій значив він не пером –
Мечем довкола ставив віхи
Нащадкам кволим для утіхи;
Вогонь, що спопелив кайдани
Сатрапів східного царя,
В які отам століттями тирани
Кували долю й дух богатиря,
Де кайлом він проклав крізь скелі
До світла шлях з глибин пустелі
Вогонь, що подихом колише гори
І вулканічно землю там здима,
Де волею осяяні простори

Поглинула похмурістю тюрма,
Де присмерк віку став на силі
І злодій справно пухне в тілі;
Вогонь, що вихором за хмари
Несе крилатого орла,
Де криються зірок сріблісті чари,
Де й досі ще люципера смола
Не очорнила копоттю блакиті
І не втопила святості в кориті.
Вогонь, що чинить бурю в ясну днину,
Здійма в безодні грізний шал,
У мандри безвісті жене дитину,
Вдиха невтому в вічний карнавал
І в течії бурхливого ручаю
Перлинами іскрить по небокраю.
Вогонь, що силою тяжіння
Зливає в поцілункові уста,
Що з правіку минулі покоління
Водив у бій за віру й честь Христа,
Де смерть на рай давала право,
Де і на стяг дивились не лукаво.
Вогонь, що дав відвагу Прометею
На крок славетного орла,
Вогонь, що став провідною зорею
Моїх жадань в безодні темряви і зла,
Де тільки й чути гавкання собаче,
Де хрест несучи я гордо і терпляче.

Мордовія, 15.6.1979

У тенетах самотності

Одній тобі я виплекав, кохана,
Душею й серцем пам'ятні рядки:
Гірка розлука – це ж пекуча рана –
Снує щодня лиш спомини й гадки!

Кохана, серце, вір мені:
Цвітуть троянди навесні!

Нехай шаліє люта хуртовина
Жорстокої розлуки в чорні дні,
Для мене в світі ти – одна-єдина
В крилатих мріях, в спогадах, у сні!
Кохана, серце, вір мені:
З тобою й громи не страшні!

У час нудьги й тяжкі хвилини смутку,
Коли життя утомою стає,
Коли життя, неначе самокрутку,
Спалив би... Зоре, ти ж на світі є!
Кохана, серце, вір мені:
Без тебе я згорю в огні!

Ти сяєвом яскравого проміння
Освітлюєш майбутнього шляхи
І в скруту, наче святість провидіння,
Спиняєш біля смертної віхи...
Кохана, серце, вір мені:
Вже мчать до нас квітучі дні!

О зоре ясна, в безлічі – єдина,
Вогонь кохання в серці я несу,
Проб'є в розлуці смертна година –
Осяю ним навек твою красу!
Кохана, серце, вір мені:
В уяві – ти і ти – у сні!

м.Горлівка, 12.5.1980

Посвящение

Моему юному другу
Александрю Р.

Тебе, юнец, я посвящаю
И боль, и пламя этих строк,
И что над миром возвышаю, вложу я в пламенный поток
Взлеянных душою слов,
Что вырвались с ее оков.

Люблю я жизнь, ее цветенье,
Сиянье в небе ярких звезд,
Любил ее и в то мгновенье,
Когда черты зарослых брозд
Крушили чувства братских уз
И создали с сестер медуз.

Любил ее и в дни стихии –
В грозе бушующих морей,
Когда захватчики лихие
Огнями тысяч батарей
На лоне вечной красоты
Крестили плод своей мечты.

Любил во мгле полярной ночи,
Под трелью северной пурги,
Когда, стонать лишившись мочи,
Я шаг за шагом в глубь тайги –
Туда, где золото и ртуть... –
Прокладывал потомкам путь.

Любил ее и в подземельях,
Где начинал я все с аза,
Любил, шагая по ущельям,
Когда глядел смертям в глаза –
Глядел без страха, как казак,
Под лай звереющих собак.

Я ощущал ее дыханье

В расцвете пышном лепестка,
Когда весной мое сознание
Сбудила бурная река
И ей влекомые челны
В плесканьи сказочной волны.

Я чувствовал ее удары,
Прильнув лишь к девичьей груди,
Когда на птичьи базары
Летели вихрем впереди
Ключей вожатые орлы
Достигнуть береговой скалы.

Я уловил ее дыханье
И в нежном шепоте листвы,
Когда порою состраданье
Срывалось с языка «братвы»
Седому узнику во тьме,
Что Вег свой коротал в тюрьме.

Она кипела в птичьем пеньи,
В волшебной сказке ручая,
В поэта скрытом воображеньи,
Как горных вод прозрачная струя,
На ломе праздной суеты,
Пленяя юные мечты.

Ее всю сладость в поцелуе –
В том поцелуе сочных уст...
Вкушал я, лишь ее почуяв,
Как сок земли вкушает куст,
Рощен природой без воды
На скалах каменной гряды.

Любил ее под звон бокалов
В шальном круженьи юных пар,

Где вой звереющих шакалов
Бессилен был зажечь пожар,
Где с входа в крепость снят запрет,
Где смертью храбрых гиб обет.

Пускай фанаты-недоумы
Загробной святостью живут,
Звезда моей заветной думы
Смела запреты этих пут
И сладость жизни наших дней
Зажгла мне тысячью огней!

Не верь, юнец, в загробья дали,
Пей сладость жизни на земле:
Глаза твои давно устали
Высматривать иллюзию во мгле,
Опутанной сетями пауков,
Чтоб ты не вырвался с ее оков!

Мордовия, 8.5.1979

Мой добрый друг...

Мой добрый друг, тебе сложил я эти строки,
Душой взлелеяны в буранах мрачных дней,
Где алой крови, слез багровые потоки
Сиять с небесных гор заставили темней
Поэтами воспетое в веках светило,
Что мир когда-то лаской матери пленило.

Тебе, мой друг, сквозь тучи, море, океаны
Дорогу к радости готов я проложить,
И бед житейских беспощадные вулканы –
Слезами палачей и кровью затушить
Во имя счастья той торжественной минуты,
Когда мы сбросим проклятых запретов пугы.

Когда звезда давно мечтаемой свободы
Пробьет лучами стойкий камень темноты
И мы войдем под вековых святилищ своды,
Как рыцари, без страха и без суеты,
Где сполнится души растерзанной желанье
И смертью навсегда покончит прозябанье.

Смелее, юноша, шагай заре навстречу:
Желанного достигнуть можно лишь в борьбе,
Клинком рубай, где нужно – поливай картечью,
Чтоб пламя пушек не угасло в той злобе,
В злобе шальной, неслыханной доныны силы,
Что кол поставит на цепей твоих могилы.

г.Горловка, 12.6.1980

ЗМІСТ

СКАРБНИЦЯ МОЄЇ ДУШІ.....	1
Дорогий мій друже!.....	3
СКАРБНИЦЯ МОЄЇ ДУШІ.....	4
Сновидение.....	4
Осінь-1.....	4
Супутниця.....	4
Перед грозою.....	6
Туга в пташинім світі.....	6
Осінь-2.....	7
Стихія.....	8
Симптом життя.....	9
Слова.....	10
Стежина.....	11
Кудлатий Лев мав підлабузи вдачу.....	11
Відповідь хижаку.....	12
Служив собака все життя.....	12
Коли.....	12
І знов.....	13
Под сенью звездных грез.....	14
Орёл.....	14
Нескінчена дума.....	15
Кістяк.....	15
Волк.....	16
Страданье.....	17
СПОГАДИ.....	19
Берези.....	19
Троянди.....	19
Сади.....	20
Берегом.....	21
Село.....	21
Річка.....	22
ПРИСВЯТИ.....	24
Спогад.....	24
Троянда.....	25
Побажання.....	26
Красуня.....	26
Вогонь.....	28
У тенетах самотності.....	29
Посвящение.....	30
Мой добрый друг.....	33

